

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i Geografi med kulturgeografisk inriktning vid Stockholms universitet.

General Syllabus for Doctoral Studies in Geography with a Specialization in Human Geography at Stockholm University.

1. Beslut

Denna allmänna studieplan för utbildning på forskarnivå i Geografi med kulturgeografisk inriktning är fastställd av samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden vid Stockholms universitet 2007 -05-31, och reviderad 2025-06-13.

Den allmänna studieplanen gäller från och med 2025-06-XX13

2. Ämnesbeskrivning

Kulturgeografi studerar människans aktiviteter ur ett rumsligt perspektiv. Det innebär att kulturgeografer intresserar sig för samhällsprocesser inklusive samhällsplanering och deras rumsliga aspekter, såsom den rumsliga utbredningen, kontexten, interaktionen mellan olika platser, rummet som en fysisk plats eller som en social konstruktion, skapat av sociala relationer.

3. Utbildningens mål

Antagning till utbildning på forskarnivå i Geografi med kulturgeografisk inriktning sker endast till studier som avslutas med doktorsexamen. Om särskilda skäl föreligger kan dock den samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden besluta om antagning för studier som avslutas med licentiatexamen. Utbildning på forskarnivå i Geografi med kulturgeografisk inriktning kan avslutas med licentiatexamen eller doktorsexamen.

En doktorand i Geografi med kulturgeografisk inriktning kan avlägga licentiatexamen som en etapp i sin utbildning på forskarnivå. Licentiatetappen är inte obligatorisk för kulturgeografisk doktorsexamen.

3.1 Doktorsexamen

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden

visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och

visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden

visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,

visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,

med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,

visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,

visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och

visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden

visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och

visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om 180 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

För doktorsexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

3.2 Licentiatexamen

Licentiatexamen uppnås antingen efter att forskarstuderanden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, eller efter att forskarstuderanden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som skall avslutas med doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan licentiatexamen kan ges vid högskolan.

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen skall forskarstuderanden

visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen skall forskarstuderanden

visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder

genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,

visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och

visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen skall forskarstuderanden

visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,

visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och

visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Vetenskaplig uppsats

För licentiatexamen skall forskarstuderanden ha fått en vetenskaplig uppsats om 75 högskolepoäng godkänd.

4. Behörighet och förkunskapskrav

4.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Högskolan får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl. (7 kap. 39 § högskoleförordningen).
Institutionsstyrelsen beslutar om undantag från krav på grundläggande behörighet.

4.2 Särskild behörighet

Handledningsspråk och seminariespråk är antingen svenska eller engelska. För särskild behörighet krävs därför mycket goda kunskaper i svenska eller engelska. Det krävs också att man med godkänt resultat genomgått minst 90 högskolepoäng i kulturgeografi eller har annan relevant bakgrund för utbildningen.

Eventuell motsvarandebedömning av behörigheten görs av studierektor, och beslut fattas av Institutionsstyrelsen.

5. Utlysning och antagningsförfarande

Beslut om antagning av sökande till utbildning på forskarnivå i Geografi med kulturgeografisk inriktning fattas av institutionsstyrelsen vid kulturgeografiska institutionen. Institutionsstyrelsen får inte vidaredelegera beslut om antagning. Institutionsstyrelsen får till utbildning på forskarnivå endast anta sökande som anställs som doktorand. Utbildning på forskarnivå ges i den omfattning tillgängliga resurser medger. Information om antagning till utbildning på forskarnivå annonseras rutinmässigt på institutionens hemsida. Utlysningen bör även ske via SUs hemsida. Utlysningen bör göras minst en månad innan sista ansökningsdag

Beslut om antagning till utbildning på forskarnivå med annan finansiering än doktorandanställning fattas av fakultetsnämnden .

För ytterligare information om hur undantagen enligt 7kap. 37§ högskoleförordningen tillämpas hänvisas till Samhällsvetenskapliga fakultetens riktlinjer för utbildning på forskarnivå.

En forskarstuderande som tidigare har varit antagen till utbildning på forskarnivå med licentiatexamen som slutmål, och efter avlagd licentiatexamen önskar fortsätta studierna i till doktorsexamen i samma ämne måste ansöka om att bli antagen vid ordinarie utlysningstillfälle. Antagning görs i förekommande fall enbart för studier under den tid som återstår fram till doktorsexamen.

Antagning till utbildning på forskarnivå kan ske två gånger per år. Beslut om antagning fattas av institutionsstyrelsen. Sista ansökningsdagar är 1 april och 15 november varje år, förutsatt

att platser i utbildningen på forskarnivå utlyses. Vid antagningstillfället under våren sker antagning till de av institutionen finansierade platserna i forskarutbildningen. Antagning av externfinansierade doktorander kan också ske vid detta tillfälle. Vid antagningstillfället under hösten sker enbart antagning av externfinansierade doktorander. Beslut om antagning av doktorand med annan finansiering än doktorandtjänst fattas av fakultetsnämnden. Vid antagningstillfället under våren meddelas beslut om antagning senast under första halvan av maj samma år och studierna på forskarnivå påbörjas under höstterminen. Vid antagningstillfället under hösten meddelas beslut om antagning senast i mitten av december och studierna på forskarnivå påbörjas under vårterminen.

Ansökan sker via universitetets rekryteringssystem och nås på www.su.se. Ansökan skall vara utformad enligt anvisningarna i rekryteringssystemet och innehålla uppgifter om högsta examen, övriga examina, nuvarande sysselsättning, språkkunskaper, referenser, och övrig information som efterfrågas. Den som söker till utbildning på forskarnivå i Geografi med kulturgeografisk inriktning skall till ansökan bilägga följande (på svenska eller engelska):

1. Vidimerade kopior av betyg och alla återopade merithandlingar, inklusive uppsatser, artiklar, rapporter och andra vetenskapliga arbeten.
2. En skiss som redogör för planerad forskning/forskningsinriktning. Den skall ange huvudsaklig inriktning, tänkbart avhandlingsämne, samt helst också en precisering av möjligt forskningsproblem, teori, metod och material. Denna skiss är inte bindande utan kan revideras under forskningsprocessens gång.
3. Namn på två akademiska referenser.

5.1 Bedömningsgrunder och urvalskriterier

En antagningskommitté utsedd av institutionsstyrelse vid Kulturgeografiska institutionen bereder i regel ansökningarna och gör urval. Rangordning av sökande som uppfyller kraven för grundläggande och särskild behörighet görs med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. De bedömningsgrunder som tillämpas vid urvalet är följande:

1. Den vetenskapliga förmåga som den sökande visat i uppsatsarbeten från avancerad och grundläggande nivå, samt i den preliminära forskningsplanen.
 - a. självständighet i analys och upplägg i tidigare arbeten
 - b. problemformulering och stringens i tidigare arbeten och forskningsplan
 - c. tidigare visad förmåga att hålla givna tidsramar
 - d. metodologisk och vetenskaplig mognad
 - e. kommunikations- och samarbetsförmåga
2. Den sökandes akademiska förkunskaper inom relevanta kunskapsområden.

3. Den sökandes förmåga att bidra till och dra nytta av forskningsmiljön vid den kulturgeografiska institutionen

Institutionsstyrelse vid Kulturgeografiska institution beslutar om antagning till utbildning på forskarnivå.

Varken beslutet om att anta någon till utbildning på forskarnivå eller att anställa någon som doktorand går att överklaga.

Mer utförlig information om antagningsprocessen finns beskriven på institutionens hemsida.

6. Utbildningens innehåll och uppläggning

Utbildning på forskarnivå i Geografi med kulturgeografisk inriktning består dels av kurser om 60 högskolepoäng, dels av en avhandling om 180 högskolepoäng. 30 högskolepoäng motsvarar en termins heltidsstudier.

Utbildningen planläggs så att studierna kräver fyra läsår för doktorander som på heltid ägnar sig åt egen utbildning på forskarnivå. Därvid förutsätts att doktoranden dels ägnar sig helt åt studierna, dels utnyttjar undervisningen och handledningen effektivt. Om en doktorand begär det, får anställningen avse arbete på deltid, dock lägst 50 procent av heltid, d.v.s. åtta år.

Studietiden för att uppnå doktorsexamen är fyra års heltidsstudier och omfattningen är 240 högskolepoäng. Utbildningen består av en kursdel om 60 högskolepoäng och en avhandlingsdel omfattande 180 högskolepoäng. Möjlighet finns att avlägga licentiatexamen efter 120 högskolepoäng, varav 45 högskolepoäng skall utgöras av kurser och 75 högskolepoäng av ett vetenskapligt arbete.

Samtliga doktorander som antas till utbildning på forskarnivå i Geografi med kulturgeografisk inriktning ska följa föreliggande allmänna studieplan. Eventuella samarbeten i form av cotutelle, enskild doktorands deltagande i forskarskola eller externfinansierade projekt kan endast påverka de individuella skillnaderna i utbildningen som dokumenteras i den individuella studieplanen.

Detaljer i studiernas uppläggning bestäms under punkt 6.3 samt i den individuella studieplanen.

6.1 Individuell studieplan

Individuella studieplaner ska upprättas för samtliga aktiva doktorander i Geografi med kulturgeografisk inriktning. Den individuella studieplanen innehåller högskolans och doktorandens åtaganden, en finansieringsplan och en tidsplan för doktorandens utbildning. Planen fastställs av institutionsstyrelse efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare.

Den individuella studieplanen följs upp minst en gång per år efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare och ändras av högskolan i den utsträckning som behövs.

För detaljer beträffande upprättande, hantering och uppföljning av de individuella studieplanerna hänvisas till 6 kap 29 och 30 §§ högskoleförordningen, Regler för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet samt Humanvetenskapliga områdets anvisningar och Samhällsvetenskapliga fakultetens regler.

6.2Handledning och andra resurser

För varje doktorand ska det utses minst två handledare. En av dem ska utses till huvudhandledare. Minst en handledare ska ha genomgått forskarhandledarutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens. Samtliga handledare ska inneha doktorsexamen eller motsvarande, och minst en handledare ska ha docentkompetens. Den som utses till huvudhandledare ska vara anställd vid institutionen eller, om institutionen beslutar om det, vid annan institution eller institut inom fakulteten. Minst en handledare ska dock vara anställd vid institutionen. En doktorand som begär det ska få byta handledare. Begäran om byte av handledare ska ställas till studierektor och handledare utses av prefekt.

Handledningsgruppen/handledaren skall ge den studerande råd och anvisningar för hur specialkurser skall väljas och för hur avhandlingsarbetet skall inriktas, planeras och genomföras. Forskarstuderande skall genom regelbundna kontakter hålla handledaren underrättad om arbetets fortskridande samt inhämta råd om den vidare uppläggnen.

Vid sidan om handledning ska institutionen tillhandahålla en arbetsplats och de arbetsvillkor som erfordras för utbildningen. Doktoranden har även rätt till studie- och yrkesorientering under utbildningstiden. Huvudansvaret för det senare ligger på handledarna.

Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen så länge inte rektor med stöd av 6 kap. 30 § högskoleförordningen beslutar något annat. Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, ska rektor besluta att doktoranden inte längre ska ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen.

Innan ett sådant beslut fattas ska doktoranden och hans eller hennes handledare ges möjlighet att yttra sig. Prövningen ska göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig. Vid bedömningen ska det vägas in om högskolan har fullgjort sina egna åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet ska vara skriftligt och motiverat. Ett beslut om indragning av resurser enligt 6 kap. 30 § högskoleförordningen kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

För ytterligare information angående handledning och andra resurser hänvisas till föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet samt anvisningar för individuell studieplan vid det Humanvetenskapliga området.

6.3 Kurser och examination

För doktorsexamen krävs kurser om 60 högskolepoäng på forskarnivå eller avancerad nivå. Av kurspoängen bör minst 15 högskolepoäng utgöras av nationella forskarkurser i kulturgeografi, och minst 15 högskolepoäng av metodinriktade kurser. För en doktorsexamen i Geografi med kulturgeografisk inriktning krävs kurser i kulturgeografi, eller motsvarande, om minst 37,5 högskolepoäng på forskarnivå eller avancerad nivå. Individuellt utformade litteraturkurser kan omfatta högst 7,5 högskolepoäng. Kurs i högskolepedagogik kan omfatta högst 7,5 högskolepoäng. Även kurser som anordnas av annan institution eller utanför universitetet kan, efter handledares eller ämnesrepresentants godkännande, tillgodoräknas.

För licentiatexamen krävs kurser om 45 högskolepoäng på forskarnivå eller avancerad nivå.

I samband med varje kurs anordnas individuella prov och examinationsform framgår av de individuella studieplanerna. Dessa är oftast skriftliga, men kan i undantagsfall även vara muntliga. Kurser bedöms med betyget Godkänd eller Underkänd.

Doktorandens val av kurser bör godkännas av studierektor för utbildning på forskarnivå som också bedömer externa kursers poängvärde i den kulturgeografiska utbildningen.

6.3.1 Tillgodoräknande av tidigare utbildning

Nationella regler

En student vid en högskola i Sverige som har gått igenom viss högskoleutbildning med godkänt resultat vid en annan högskola har rätt att tillgodoräkna sig detta om det inte finns en väsentlig skillnad mellan utbildningarna.¹

Detsamma gäller student som har gått igenom en viss utbildning med godkänt resultat vid universitet eller annan läroanstalt för högre utbildning i Danmark, Finland, Island eller Norge eller hos den som är part i Europarådets konvention av den 11 april 1997 om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (SÖ 2001:46), eller vid Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap.²

Utöver den utbildning som anges ovan har student rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning om de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. Vidare får student även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet.³

Högskolan ska pröva om tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande och om inte annat framgår av lag eller förordning är det endast den som är student som kan komma i fråga för tillgodoräknande.⁴

Lokala regler

Kurspoäng från avancerad nivå eller motsvarande kan tillgodoräknas på utbildningen under förutsättning att poängen inte använts för att uppfylla de allmänna behörighetskraven. Tillgodoräknande påverkar studietiden, t ex den finansierade tiden av utbildningen kortas med en vecka per 1,5 tillgodoräknade hp. Ansökan om tillgodoräknande ska vara skriftlig och inkludera relevanta kursplaner, kursinformation och kursintyg. Ansökan om tillgodoräknande av tidigare utbildning ska göras i början av utbildningen. Ansökan ställs till studierektor för forskarutbildning.

6.3.2 Övriga obligatoriska moment

I forskarutbildningen ingår ytterligare obligatoriska moment som inte genererar högskolepoäng:

¹ 6 kap. 6 § 1 st. högskoleförordningen

² 6 kap. 6 § 2 st. högskoleförordningen

³ 6 kap. 7 § högskoleförordningen

⁴ 6 kap. 8 § högskoleförordningen

1. Ett avhandlingsplanseminarium: I slutet på första läsåret presenteras en avhandlingsplan av doktoranden.
2. Ett halvtidsseminarium: När ungefär halva avhandlingsarbetet är färdig presenteras en text som innehåller utkast till delar av avhandlingen.
3. Ett slutseminarium: Vid slutseminariet presenteras i princip hela manuskriptet till avhandlingen.

6.4 Doktorsavhandling och disputation

För doktorsexamen i Geografi med kulturgeografisk inriktning behövs en godkänd avhandling som utgörs av ett självständigt arbete inom kulturgeografi som motsvarar 180 högskolepoäng. Arbetet planeras i samråd med handledare.

En doktorsavhandling i Geografi med kulturgeografisk inriktning kan utgöras av antingen en monografi eller av ett antal sammanställda artiklar (sammanläggningsavhandling). Krav på kvalitet och omfattning av forskningsinsatsen skiljer sig inte mellan de två formerna. En sammanläggningsavhandling ska innehålla en inledande kappa samt ett antal artiklar som var och en ska ha en kvalitet och ett omfång som motsvarar en artikel som skulle kunna godkännas vid en referee-bedömning för en internationell vetenskaplig tidskrift. I de fall andra än doktoranden bidragit till en eller flera artiklar ska doktorandens insats tydligt framgå. Beroende på antal samförfattade artiklar består en sammanläggningsavhandling vanligtvis av tre till fem artiklar.

Om det inte uppenbart framgår i någon eller några av avhandlingens övriga delar ska kappan i en sammanläggningsavhandling eller introduktionskapitlet i en monografi:

- Systematiskt placera avhandlingen i ett bredare kulturgeografiskt sammanhang, samt det forskningsfält avhandlingen bidrar till.
- Identifiera avhandlingens bidrag till kunskapsutvecklingen i forskningsfältet, samt vilka behov av ytterligare kunskap som finns inom detta.
- Relatera avhandlingens metod(er) till vetenskaplig metodik i allmänhet och vanligt förekommande metoder i forskningsfältet.
- Göra för avhandlingen relevanta forskningsetiska bedömningar.

Doktorsavhandlingen kan skrivas på engelska eller svenska, och avhandlingar skrivna på svenska ska ha en sammanfattning på engelska och vice versa.

Doktorsavhandlingen ska försvaras muntligt vid en offentlig disputation i universitetets regi som kan hållas på svenska eller engelska. Den bedöms med något av betygen godkänd eller

underkänd. Vid betygssättningen ska hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av den.

Opponent och betygsnämnd utses av fakultetsnämnden på grundval av förslag från närmast berörd professor i samråd med prefekt och handledarna. Opponenten bör ha docentkompetens. Om särskilda skäl föreligger, kan dock person utan docentkompetens utses. Opponenten ska stå obunden gentemot doktoranden och avhandlingen. Sammansättningen av betygsnämnden och övrigt kring disputationen följer fastställda riktlinjer rörande disputationer vid Samhällsvetenskaplig fakulteten vid Stockholms universitet.

Alla kurspoäng ska vara avklarade innan disputation äger rum.

6.5 Licentiatuppsats och licentiatseminarium

För Licentiatexamen behövs godkänd licentiatuppsats som motsvarar 75 högskolepoäng, vilken kan utgöras av en eller flera artiklar med samma kvalitetskrav som ovan.

Licentiatuppsatsen ska, vid ett seminarium som äger rum på terminstid, granskas av en opponent med lägst doktorskompetens och som har goda kunskaper om för uppsatsen väsentliga ämnesområden och metoder. Uppsatsen ska ha funnits tillgänglig på institutionen och universitetsbiblioteket minst tre veckor innan seminariet äger rum.

Opponent och examinerator eller eventuell betygsnämnd utses av institutionsstyrelsen/prefekten på förslag av närmast berörd ämnesföreträdare. Handledare får inte delta i betygssättningen av uppsatsen. Licentiatavhandling bedöms med något av betygen underkänd eller godkänd. Vid betygssättningen ska hänsyn tas till innehållet i uppsatsen och till försvaret av den.

Bestämmelser angående betygsnämnd m.m. finns i riktlinjer utfärdade av Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden vid Stockholms universitet.

Alla kurspoäng ska vara avklarade innan disputation äger rum.

7. Övergångsregler

Doktorander som har antagits innan den allmänna studieplanen börjat gälla, kan efter samråd med huvudhandledare och studierektor, begära att få gå över till denna studieplan. Begäran ska ställas till studierektor för forskarutbildningen. Den individuella studieplanen ska då uppdateras.

8. Övrigt

I övrigt hänvisas till gällande lagstiftning, riktlinjer vid Stockholms universitet och vid Samhällsvetenskapliga fakulteten samt lokala tillämpningsföreskrifter.